

Abstract

The doctoral music composition focuses on the cross cultural aspects of the music of the hill tribes, Hmong, Black Lahu and Red Lahu found in the Pang Mapha district of the Mae Hong Son province in Thailand. The work combines the re-interpretation of idiomatic materials as well as the transmission of cultural knowledge through educational performances. The research is expressed through three musical compositions entitled: 1) ‘*The Winds*’ for Viola Solo. An experimental piece exploring the idea of indeterminacy. 2) ‘*The Whispers*’ for viola, clarinet and piano. 3) ‘*The Whisperers*’ for string quartet. Based on the idea of rhapsodic variations and motivic developments. The results reveal that these last two inter-connected compositions approach various aspects of the culture and music of the hill tribes from a novel and contemporary perspective. Secondly, it can be maintain the essence of the original tune.

Keywords: Composition / Folk Tune / Cross-Cultural Musical Idioms

ที่มาและความสำคัญ

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างวัฒนธรรมดนตรีที่มีความแตกต่างกันไม่ว่าจะเป็นดนตรีคลาสสิก ดนตรีประจำชาติ ดนตรีพื้นเมือง ดนตรีสมัยนิยม หรือดนตรีร่วมสมัย เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในปัจจุบัน การถ่ายทอดของความรู้และประสบการณ์ทางดนตรีเหล่านี้เกิดจากการเดินทางของดนตรีและนักดนตรี ผ่านช่องทางของการพบปะพูดคุยและทำงานร่วมกัน จนกระทั่งเกิดการเรียนรู้ผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ทำให้วัฒนธรรมดนตรีมีการเติบโตและเปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่รู้จบสิ้น

การส่งต่อดนตรีจากผู้บรรเลงสู่ผู้ฟังในอดีตนั้น มิได้เกิดขึ้นโดยง่ายดายเป็นปัจจุบัน กระบวนการเรียนรู้ทางวัฒนธรรมดนตรียังมีความจำกัดอยู่กับพื้นที่และกลุ่มคน รวมถึงความหลากหลายในการตีความและการบรรเลงบทเพลงที่อยู่ในดนตรี โดยมีแนวทางในการปฏิบัติยังคงอยู่

ในรูปแบบความหลากหลายของดนตรีชนบซึ่งต่างจากปัจจุบัน กระบวนการเรียนรู้ในการทำงานกับดนตรีไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมดนตรีโดยอ้อมต้องมีกระบวนการวิธีที่ประกอบไปด้วย การเรียนรู้ การตีความ การบรรเลง และการส่งต่อ องค์ความรู้ทางด้านดนตรีที่ความแตกต่างกันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่นักดนตรีสามารถสัมผัสและเข้าใจวัฒนธรรมดนตรีอื่นได้มากขึ้น นำไปสู่การตีความบทประพันธ์ที่มีรูปแบบตามความเข้าใจของผู้บรรเลง รวมถึงการได้รับอิทธิพลการสร้างสรรคดนตรีจากวัฒนธรรมอื่นๆ ทำให้ผลของการปฏิบัติด้านดนตรีในวัฒนธรรมในปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงไปจากอดีต

ดนตรีพื้นบ้านในแต่ละวัฒนธรรมดนตรี มีเอกลักษณ์เฉพาะที่แตกต่างกันออกไปตามแต่ละท้องถิ่น อาศัยความรู้ที่มีลักษณะเฉพาะตามแต่ละท้องถิ่นผ่านภูมิปัญญาของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิต บริบททางสังคมโดยนำเสนอผ่านเรื่องราวจากธรรมชาติใกล้ตัว ซึ่งสำเนียงดนตรีพื้นบ้านมีความเรียบง่าย อีกทั้งยังมีโครงสร้างที่ไม่ซับซ้อน และเป็นกิจกรรมของชุมชน ตลอดจนพิธีกรรมความเชื่อตามแต่ละสังคมผ่านการถ่ายทอดในลักษณะมุขปาฐะ แสดงให้เห็นถึงคุณค่าที่ควรอนุรักษ์ให้กับผู้คนรุ่นหลังต่อไป

ดนตรีพื้นบ้านของชาวเขาในบริเวณอำเภอปางมะผ้า จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีกลุ่มชาติพันธุ์ประกอบไปด้วย กลุ่มชาติพันธุ์ไทยใหญ่ ลีซู ม้ง ลาหู่ดำ ลาหู่แดง ลีว ปะกาเกอญอ ฯลฯ ซึ่งในบริเวณพื้นที่ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม ดนตรีจึงเป็นสื่อกลางในวัฒนธรรมพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ที่สะท้อนให้เห็นถึงการมีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างคนในชุมชนและวิถีการดำเนินชีวิต

ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจในการประพันธ์เพลงโดยมีความสนใจในสำเนียงดนตรีพื้นบ้านจากพื้นที่บริเวณดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำเนียงดนตรีจากกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ลาหู่ดำ และลาหู่แดง ซึ่งดนตรีแสดงให้เห็นถึงความเรียบง่ายในการดำเนินชีวิต ผ่านพลังของสำเนียงดนตรีสู่รูปแบบของการประพันธ์สำหรับวงดนตรีแชมเบอร์ในรูปแบบต่างๆ และนำไปสู่การแสดงดนตรีจากบทประพันธ์ที่ผู้วิจัยได้ประพันธ์ขึ้นซึ่งเป็นการส่งต่อและต่อยอดทางความคิดของผู้วิจัยในการดำรงไว้ซึ่งสาระสำคัญของสำเนียงดนตรีเดิม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประพันธ์บทเพลงที่มีความสอดคล้องกับการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรมในรูปแบบดนตรีแชมเบอร์ออร์แกนเบล

2. เพื่อสร้างสรรค์งานแสดงดนตรีที่เกิดจากบทประพันธ์เพลงที่ได้รับแรงบันดาลใจจากสำเนียงดนตรีพื้นบ้าน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

บทประพันธ์เกิดการเชื่อมโยงจากการประยุกต์สำเนียงดนตรีพื้นบ้านและดนตรีตะวันตกผ่าน การประพันธ์ในรูปแบบดนตรีร่วมสมัย และการแสดงดนตรีจากผลงานการสร้างสรรค์จะเป็นแนวทางในการทำงานข้ามวัฒนธรรมดนตรีระหว่างดนตรีพื้นบ้านและดนตรีตะวันตก

ขอบเขตการศึกษา

ขอบเขตของดนตรี ผู้วิจัยได้คัดเลือกบทเพลงที่เป็นตัวแทนสำเนียงดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์ ได้แก่

1. บทเพลง *ปี่ไหม่* ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง
2. บทเพลง *ยี่ม๊ะ มีนาอะเว* กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ดำ
3. บทเพลง *เก็บผัก* ของกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่แดง

เนื่องจากบทเพลงดังกล่าวล้วนเป็นบทเพลงสำคัญในวัฒนธรรม และสะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ได้เป็นอย่างดี

ขอบเขตของแนวคิดและทฤษฎี

ศึกษาภายใต้ขอบเขตของสำเนียงดนตรีพื้นบ้านที่ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจ ผ่านการวิเคราะห์รูปแบบดนตรีและการเลือกวัตถุดิบทางดนตรีเพื่อการสร้างสรรค์เทคนิคการบรรเลงบนเครื่องดนตรีตะวันตก และศึกษากรณีศึกษาการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรมผ่านมิติของการเรียนรู้ การตีความ การบรรเลง และการส่งต่อ โดยใช้เทคนิควิธีในการสร้างสรรค์ดนตรีด้วยการประพันธ์การเรียบเรียงเสียงประสาน โดยเป็นการบรรเลงทั้งในรูปแบบการแสดงเดี่ยว และการบรรเลงเป็นวงในลักษณะวงดนตรีแจ๊ส โดยการผสมผสานของกลุ่มเครื่องดนตรีในลักษณะที่แตกต่างกัน

ผู้วิจัยได้ศึกษาเทคนิคการประพันธ์จากนักประพันธ์ที่มีแนวคิดในลักษณะของการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม อาทิ เบลา บาร์ตอก (Béla Bartók) โคลด เดอบุสซี (Claude Debussy) โมริส ราเวล (Maurice Ravel) และนักประพันธ์อื่นๆ ที่มีความเกี่ยวข้อง ในด้านของเทคนิคการประพันธ์ในลักษณะรูปแบบต่างๆ ที่สามารถนำมาสร้างสรรค์ในลักษณะมุมมองการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม

นิยามศัพท์

ดนตรีข้ามวัฒนธรรม หมายถึง การบรรเลงดนตรีโดยให้ความสำคัญกับกระบวนการเรียนรู้ การตีความ การบรรเลง และการส่งต่อของดนตรี ผ่านการประยุกต์เทคนิคและกลวิธีในการบรรเลงของแต่ละวัฒนธรรมสำเนียงที่มีความร่วมสมัย

สำเนียงดนตรี หมายถึง บทเพลงหรือเสียงดนตรีพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์

วิธีการดำเนินงานวิจัย

งานประพันธ์เพลง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ มีลักษณะเป็นการสร้างสรรค์ผลงานทางดุริยางคศิลป์ และพรรณนาบรรยายเป็นความเรียง โดยมีกระบวนการสร้างสรรค์บทประพันธ์จากการเรียนรู้ การตีความ นำไปสู่การปฏิบัติดนตรีและถ่ายทอด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

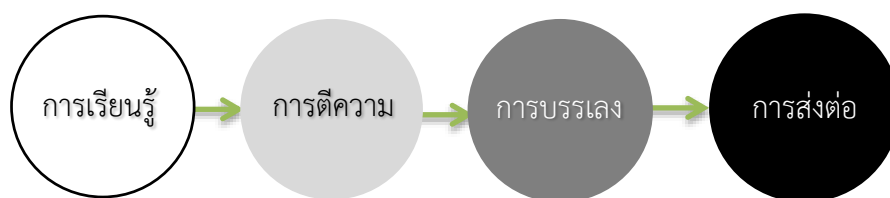
ขั้นที่ 1 การเรียนรู้-ศึกษาบทเพลงพื้นบ้านที่ได้รับแรงบันดาลใจในการประพันธ์

ขั้นที่ 2 การตีความ-การวิเคราะห์/สังเคราะห์ บทเพลงพื้นบ้านเพื่อใช้ในการประพันธ์ดนตรีสร้างสรรค์เพื่อให้เข้าใจสาระสำคัญขององค์ประกอบทางดนตรี และประพันธ์บทเพลงที่ได้รับอิทธิพลและแรงบันดาลใจจากสำเนียงดนตรีพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์

ขั้นที่ 3 การบรรเลง-นำบทประพันธ์มาใช้ในการนำเสนอผลงานทางดนตรีในรูปแบบการแสดงดนตรีประกอบการบรรยาย

ขั้นที่ 4 การส่งต่อ-จากขั้นที่ 3 เนื้อหาการบรรยายจากการแสดง กล่าวถึงที่มาของบทเพลงพื้นบ้านและสำเนียงดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นแรงบันดาลใจและอิทธิพลในการประพันธ์บทเพลงจากกลุ่มชาติพันธุ์ ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 แสดงกระบวนการวิธีดำเนินการวิจัยสร้างสรรค์

สำเนียงดนตรีพื้นบ้านเดิม

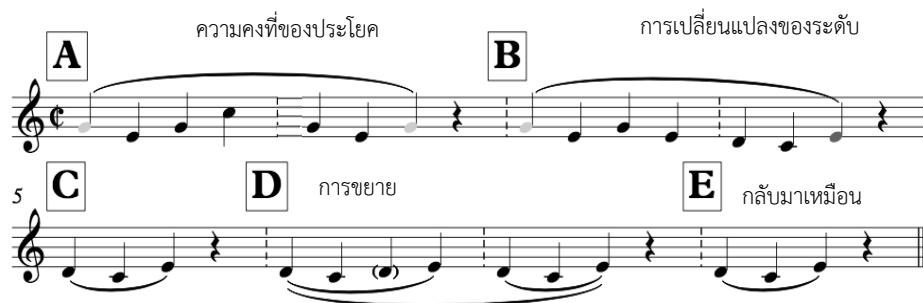
ผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจจากสำเนียงดนตรีพื้นบ้านจากกลุ่มชาติพันธุ์ในการสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์ในรูปแบบเซมเบอร์องชอมเบลอ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มีการจดบันทึกจากเสียงที่

ใกล้เคียงโน้ตดนตรีตะวันตกเท่านั้นเพื่อเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงานการประพันธ์เท่านั้น โดยมีได้อ้างอิงถึงค่าความถี่ (Hz) ของแต่ละโน้ต ดังนี้

กลุ่มชาติพันธุ์ม้ง

บทเพลงปีใหม่ม้ง เป็นวรรณกรรมเพลงที่สำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งที่บรรเลงด้วยแคน บทเพลงนิยมบรรเลงในงานรื่นเริงเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ในกลุ่มชุมชน อาทิ งานขึ้นปีใหม่ซึ่งอยู่ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเดือนมกราคมของทุกปี ทำนองเพลงของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งนี้มีลักษณะที่เรียบง่ายและเป็นทำนองสั้น โดยการบรรเลงจะบรรเลงเข้าไปมาของแนวทำนองผ่านความจำของผู้บรรเลงเมื่อบรรเลงไปได้ครึ่งหนึ่งแล้วผู้บรรเลงแคนก็จะเริ่มที่จะใช้การบรรเลงแบบคีตปฏิภาณผสมผสานเข้าไปด้วยการพัฒนาด้านจังหวะ และการใช้เสียงค้าง (Drone) แต่ยังคงรู้สึกถึงแนวทำนองเพลงเดิมอยู่ แนวทำนองสามารถจำแนกได้ออกเป็นจำนวน 4 ระดับเสียง ได้แก่ โด (Do) เร (Re) มี (Mi) และ ซอล (Sol) ดังตัวอย่างที่ 1

ตัวอย่างที่ 1 สำเนียงดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง

จากการวิเคราะห์พบว่า แนวทำนองสามารถจำแนกออกเป็นสองส่วน มีความคล้ายคลึงกันระหว่างประโยคเพลง A และ ประโยคเพลง B โดยมีการใช้รูปแบบจังหวะและเริ่มต้นโน้ตเดียวกัน มีทิศทางการจบประโยคเพลงที่ตรงข้ามกันโดยประโยคเพลง A จบประโยคเพลงด้วยโน้ตเดียวกันซึ่งเป็นทิศทางเดียวกัน แต่ในประโยคเพลง B จบประโยคเพลงด้วยโน้ตที่ต่างกันซึ่งเป็นทิศทางที่ไม่สอดคล้องกันกับประโยคเพลง A ซึ่งแตกต่างจากประโยคเพลง C, D และ E ที่อยู่ในรูปโมทีฟเดียวกันโดยประโยคเพลง D มีส่วนขยายทำนองด้วยโน้ต “เร”

กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ดำ

บทเพลง *ยี่มียะ มีนาอะเว* สำเนียงดนตรีจากกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ อธิบายถึงการสูญเสียผู้ซึ่งเป็นที่รักโดยยังคงอาลัยและคิดถึง สำเนียงดนตรีดังกล่าวมีความเรียบง่ายและเต็มไปด้วยความหมายในการเล่าเรื่องผ่านดนตรี โดยมีเนื้อหาทางดนตรีที่มีความยืดหยุ่น อัตราจังหวะมีความเป็นอิสระของแต่ละทำนองเพลง การบรรเลงจะมีลักษณะการเข้าไปมาของแนวทำนอง และมีลักษณะของการใช้คิปปฎิภาณผสมอยู่ด้วยระหว่างการบรรเลง ดังเช่น การเล่นจังหวะขัด ซึ่งมีได้ทำให้การรับรู้แนวทำนองเดิมของบทเพลงได้เลือนหายไป ผู้วิจัยได้พยายามบันทึกโน้ตในรูปแบบของการรับรู้ทางดนตรีตะวันตก ด้วยการใช้สัญลักษณ์ “ ” (tick) แทนเส้นกันเต็มห้องเพื่อแสดงให้เห็นถึงความยืดหยุ่นของแนวทำนอง ดังตัวอย่างที่ 2

ตัวอย่างที่ 2 สำเนียงดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่ดำ

จากการวิเคราะห์พบว่า ผู้วิจัยสามารถพัฒนาแนวความคิดในการประพันธ์ ในการพัฒนาแนวทำนองและการแปรทำนองเดิมในรูปแบบการประพันธ์แบบตะวันตกผ่านการใช้สีสันของคอร์ดและเทคนิคการบรรเลงของเครื่องดนตรีแต่ละเครื่อง ซึ่งจะนำเสนอความสงบและความเงียบในการบรรเลง

กลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่แดง

บทเพลง *เก็บผัก* สำเนียงดนตรีจากกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่แดง แสดงให้เห็นถึงวิถีในการดำเนินชีวิตผ่านสำเนียงดนตรีที่เรียบง่าย และเป็นกิจกรรมดนตรีของคนในชุมชนให้ปฏิสัมพันธ์และความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน บรรเลงโดยเครื่องดนตรีแคน ผู้วิจัยได้ศึกษานี้มีความน่าสนใจในเรื่องระดับเสียง แสดงให้เห็นว่าระดับเสียงที่มีอยู่ในแนวทำนองประกอบไปด้วย โน้ต “ลา” “เร” เป็นหลัก โดยแฝงโน้ตตัว “โด” ในช่วงท้ายของทำนองเพลงไว้ซึ่งมีลักษณะเหมือนการสร้างสีสันของแนวทำนอง อีกทั้งขั้นคู่ที่สำคัญของแนวทำนองมีคู่ห้าเพอร์เฟคและคู่สี่เพอร์เฟค เป็นหลักในการดำเนินทำนอง ดังตัวอย่างที่ 3

ตัวอย่างที่ 3 สำเนียงดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ลาหู่แดง

จากการวิเคราะห์ ทำให้ผู้วิจัยสามารถไของค์ประกอบของแนวทำนองนี้ในการสร้างสรรค์บทประพันธ์ผ่านการผสมเสียง อีกทั้งสามารถพัฒนาแนวทำนอง การแปรทำนอง การเลือกใช้เสียงประสานแบบกลุ่มเสียงก๊าด และรูปแบบสังคีตลักษณ์แบบออสตินาโตในการสร้างอรรถสททางดนตรี

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้สร้างสรรค์การประพันธ์การประพันธ์จำนวนทั้งสิ้น 3 บท ประกอบไปด้วย

1) บทประพันธ์ลม 'The Winds' สำหรับเดี่ยวไวโอลิน จากแรงบันดาลใจสำเนียงดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง เป็นการนำเสนอการวิเคราะห์โครงสร้างของแนวทำนองของบทเพลง ปี่ไหมม้ง ภายใต้แนวคิดวิธีการแบบดนตรีตะวันตกในรูปแบบการพัฒนาแนวทำนองในลักษณะแนวทำนองย่อย ในลักษณะความคิดสร้างสรรค์ในแนวทางการประพันธ์แบบอินดีเทอร์มินาซี³ (Indeterminacy) ซึ่งสามารถตีความในการบรรเลงผ่านมุมมองทางดนตรีของผู้บรรเลงในแต่ละครั้งที่มีความแตกต่างกัน โดยการทดลองทางดนตรีที่สร้างสรรค์ขึ้นนี้ ผู้วิจัยมีความคาดหวังผลลัพธ์ในการบูรณาการการบรรเลงดนตรีข้ามวัฒนธรรมและการใช้ศิลปภูมิจานของผู้บรรเลง⁴ ดังตัวอย่างที่ 4

³ David Cope, *Techniques of the Contemporary Composer* (London: Prentice Hall International, 1997), 161-168.

⁴ Robert Levin, "Improvising Mozart," in *Musical Improvisation: Art, Education, and Society*, ed. Solis, Gabriel and Bruno Nettl (Urbana, IL: University of Illinois Press, 2009), 143.

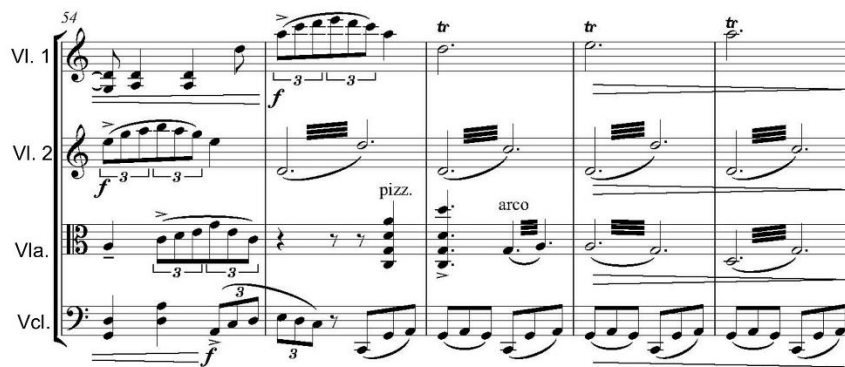
ตัวอย่างที่ 4 การประพันธ์แบบอินดีเทอร์มินาซีโดยการพัฒนาแนวทำนอง

Example 4 shows three staves of music. Staff A starts with a tempo marking of 72 and includes dynamics like *pp*, *p*, and *pizz.*. Staff B includes *arco* and *pizz.* markings. Staff C includes *pp*, *ff*, and *mf* dynamics, along with a triplet of eighth notes.

2) บทประพันธ์กระซิบ ‘The Whispers’ สำหรับวงทรีโอสำหรับไวโอลา คลาริเน็ต และเปียโน จากแรงบันดาลใจสำเนียงดนตรีของลาหู่ดำ เป็นบทประพันธ์ที่นำเสนอโดยพัฒนาเทคนิคการแปรทำนองและพัฒนาแนวทำนอง ดังตัวอย่างที่ 5 โดยนำเสนอในรูปแบบของวงดนตรีแจ๊สเบอร์ ลักษณะวงทรีโอ ซึ่งประกอบไปด้วยเครื่องดนตรีไวโอลา คลาริเน็ต และเปียโน ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางในการประพันธ์จากทรีโอผลงานลำดับที่ 498 ของวอล์ฟกัง อะมาเดอุส โมสาร์ท และทรีโอผลงานลำดับที่ 83 ของแมกซ์ บรูก จากผลงานการประพันธ์ชิ้นนี้ ผู้วิจัยได้เปิดโอกาสให้ผู้บรรเลงสามารถผสมผสานทักษะการใช้คีตปฏิภาณในการบรรเลงที่ถูกหยาบย้อมมาจากองค์ประกอบของสำเนียงดนตรีพื้นบ้าน จากความเข้าใจในวิธีการบรรเลงของสำเนียงดนตรีเดิมสู่การบรรเลงในรูปแบบของดนตรีข้ามวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นการสร้างจินตนาการในมุมมองของธรรมชาติให้กับผู้ฟังในด้านการรับรู้

ตัวอย่างที่ 5 แสดงถึงสำเนียงดนตรีเดิมที่ได้เกิดจากการแปรทำนอง

Example 5 shows three staves of music. The top staff is for Clarinet (Cl.), the middle for Viola (Vla.), and the bottom for Piano (Pno.). The Piano part features a triplet of eighth notes. Dynamics include *f*, *mp*, and *mf*. The tempo is marked *a tempo*.

สรุปและอภิปรายผล

การสร้างสรรคผลงานดนตรี ผู้วิจัยได้สร้างสรรคงานดนตรีข้ามวัฒนธรรมจากสำเนียงดนตรีพื้นบ้าน ผ่านการเรียนรู้ การตีความ การบรรเลง และการส่งต่อ โดยผู้วิจัยได้รับแรงบันดาลใจในการสร้างสรรคผลงานที่ดนตรีสร้างสรรคจากสำเนียงดนตรีกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งได้แก่ ม้ง ลาหู่ดำ และลาหู่แดง นอกจากผู้วิจัยจะได้เรียนรู้สำเนียงดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ แล้ว ผู้วิจัยยังสามารถเข้าใจถึงบริบททางสังคมผ่านสำเนียงดนตรีอีกด้วย

จากการศึกษาพบว่า สำเนียงดนตรีพื้นบ้านที่ศึกษานั้น มีแนวทำนองที่เรียบง่าย และความสั้นของแนวทำนองทำให้การประพันธ์ของผู้วิจัยได้รับอิทธิพลจากการประพันธ์ดนตรีข้ามวัฒนธรรมดังกล่าวด้วย จากงานประพันธ์ ผู้วิจัยได้ค้นคว้าเพิ่มเติมเกี่ยวกับการประพันธ์ที่ได้รับอิทธิพลจากสำเนียงดนตรีตะวันออก ทำให้ได้ทราบถึงการแสวงหาทางออกสู่แนวทางใหม่ในการสร้างสรรคบทประพันธ์ของนักประพันธ์ตะวันตก อีกทั้งในด้านการเลือกลักษณะวงดนตรี ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงการเลือกใช่วงดนตรีในลักษณะของดนตรีแชมเบอร์ ผลงานการสร้างสรรคชิ้นนี้โดยจะเป็นแนวทางในการพัฒนางานประพันธ์และงานเรียบเรียงบทประพันธ์ในรูปแบบดนตรีแชมเบอร์

การทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม และการสร้างสรรคทางดนตรีในรูปแบบของความร่วมสมัย โดยมีให้สูญเสียสาระสำคัญของดนตรีพื้นบ้าน ต้องอาศัยกระบวนการเรียนรู้ การตีความ การบรรเลง และการส่งต่อ นำไปสู่แนวคิดในการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม ซึ่งเกิดขึ้นในดนตรีที่มีลักษณะเป็นองค์รวมทางด้านดนตรี ดังตารางที่ 1 ซึ่งได้แก่

การเรียนรู้ เกิดขึ้นจากประสบการณ์ของผู้วิจัยสู่ความคิดสร้างสรรค์ผ่านมุมมองดนตรีในที่มีความลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างสรรคดนตรีผ่านสำเนียงดนตรีพื้นบ้าน ซึ่งมีหลากหลายลักษณะ และสามารถนำไปใช้ได้แต่ยังคงสาระสำคัญของเนื้อดนตรีเดิมไว้

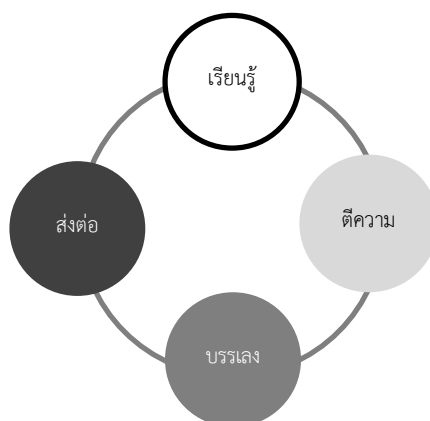
การตีความ ผู้บรรเลงต้องอาศัยความเข้าใจในบทประพันธ์ หรือการเรียบเรียงของผู้ประพันธ์ เพื่อให้ได้อรรถรสทางดนตรีดังที่ผู้ประพันธ์หรือผู้เรียบเรียงตั้งใจไว้

การบรรเลง การนำเสนอบทเพลงด้วยความเข้าใจจากบริบทที่กำหนดไว้โดยผู้ประพันธ์หรือผู้เรียบเรียง ซึ่งสามารถปรับเปลี่ยนไปตามความเข้าใจ และประสบการณ์ทางดนตรีของผู้บรรเลง โดยไม่สูญเสียสาระสำคัญของดนตรี

การส่งต่อ เป็นหน้าที่ของทั้งผู้ประพันธ์และผู้บรรเลงที่จะถ่ายทอดเรื่องราวของการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรมสู่ผู้ฟัง ผ่านการนำเสนอทางดนตรีที่สร้างความเข้าใจในวัฒนธรรมดนตรีจินตนาการ และเรื่องราวในการสื่อสาร

จากการศึกษาพบว่า การทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรมต้องอาศัยความสัมพันธ์กับของกระบวนการเรียนรู้ การตีความ การบรรเลง และการส่งต่อทางดนตรี ดังรูปที่ 2 แสดงให้เห็นว่าการทำงานดนตรีที่มีความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมดนตรีนั้น สามารถยังคงธำรงรักษาไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรม และสามารถที่จะสร้างสรรค์ในการทำงานโดยไม่สูญเสียสาระสำคัญของดนตรีเดิมได้

รูปที่ 2 กระบวนการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม

ตารางที่ 1 กระบวนการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม

บทประพันธ์	ลม 'The Winds'	กระซิบ 'The Whispers'	พราว 'The Whisperers'	สรุปผลการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม
ประพันธ์ สำหรับ	เดี่ยวไวโอลิน	ไวโอลิน คลาริเน็ต และเปียโน	สตริงควอร์เตต	เกิดความหลากหลายในการสร้างสรรค์ เสียงในรูปแบบดนตรีแอมเบอร์
ประกอบ วง	บทเพลงซีโอมัง	บทเพลงยะมียะ มินาอะเว	บทเพลงเก็บผัก	กระบวนการเรียนรู้ ในการทำงานดนตรี ข้ามวัฒนธรรม เกิดจากการเก็บรวบรวม ข้อมูล ซึ่งได้แก่ สำเนียงดนตรีพื้นบ้าน สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้วิจัยในการ ทำงานดนตรีสร้างสรรค์ โดยมีการจัดเก็บ ข้อมูล รวมถึงการจัดบันทึก การบันทึกภาพ นิ่งและภาพเคลื่อนไหว และการทำกิจกรรม อื่นๆ ในช่วงเวลาการออกภาคสนาม ความสันทัดจากภายใต้บริบทของชุมชน สังคมซึ่งรวมถึงการลงมือทำงานดนตรีใน รูปอื่นๆ
	มีจังหวะเท้า 16 จังหวะเท้า	ไม่มีจังหวะเท้าประกอบ	มีจังหวะเท้า 17 จังหวะเท้า	
	เรียนรู้จากการบรรเลงร่วมกับศิลปินจาก กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มต่ำ โดยเรียนรู้จาก แนวท่อนองและวิธีการบรรเลง	เรียนรู้จากการบรรเลงร่วมกับศิลปินจาก กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มต่ำ โดยเรียนรู้จาก แนวท่อนองและวิธีการบรรเลง	เรียนรู้จากการบรรเลงร่วมกับศิลปินจาก กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มต่ำ โดยเรียนรู้จาก แนวท่อนองและวิธีการบรรเลง	
	การจัดบันทึกแนวท่อนองในรูปแบบ ดนตรีตะวันตก และการบันทึกจังหวะ เท้าที่มีความสัมพันธ์กับบทเพลงพื้นบ้าน	การจัดบันทึกแนวท่อนองในรูปแบบ ดนตรีตะวันตก และการบันทึก จังหวะเท้าที่มีความสัมพันธ์กับบทเพลง พื้นบ้าน	การจัดบันทึกแนวท่อนองในรูปแบบ ดนตรีตะวันตก รวมถึงการบันทึกจังหวะ เท้าที่มีความสัมพันธ์กับบทเพลงพื้นบ้าน	
ประกอบ วง	มีจังหวะเท้า 16 จังหวะเท้า	ไม่มีจังหวะเท้าประกอบ	มีจังหวะเท้า 17 จังหวะเท้า	กระบวนการเรียนรู้ ในการทำงานดนตรี ข้ามวัฒนธรรม เกิดจากการเก็บรวบรวม ข้อมูล ซึ่งได้แก่ สำเนียงดนตรีพื้นบ้าน สร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้วิจัยในการ ทำงานดนตรีสร้างสรรค์ โดยมีการจัดเก็บ ข้อมูล รวมถึงการจัดบันทึก การบันทึกภาพ นิ่งและภาพเคลื่อนไหว และการทำกิจกรรม อื่นๆ ในช่วงเวลาการออกภาคสนาม ความสันทัดจากภายใต้บริบทของชุมชน สังคมซึ่งรวมถึงการลงมือทำงานดนตรีใน รูปอื่นๆ
ประกอบ วง	เรียนรู้จากการบรรเลงร่วมกับศิลปินจาก กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มต่ำ โดยเรียนรู้จาก แนวท่อนองและวิธีการบรรเลง	เรียนรู้จากการบรรเลงร่วมกับศิลปินจาก กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มต่ำ โดยเรียนรู้จาก แนวท่อนองและวิธีการบรรเลง	เรียนรู้จากการบรรเลงร่วมกับศิลปินจาก กลุ่มชาติพันธุ์ลุ่มต่ำ โดยเรียนรู้จาก แนวท่อนองและวิธีการบรรเลง	
	การจัดบันทึกแนวท่อนองในรูปแบบ ดนตรีตะวันตก และการบันทึกจังหวะ เท้าที่มีความสัมพันธ์กับบทเพลงพื้นบ้าน	การจัดบันทึกแนวท่อนองในรูปแบบ ดนตรีตะวันตก และการบันทึก จังหวะเท้าที่มีความสัมพันธ์กับบทเพลง พื้นบ้าน	การจัดบันทึกแนวท่อนองในรูปแบบ ดนตรีตะวันตก รวมถึงการบันทึกจังหวะ เท้าที่มีความสัมพันธ์กับบทเพลงพื้นบ้าน	
	1. การบันทึกโน้ตแบบดนตรีตะวันตก และ จังหวะเท้าที่มีความสัมพันธ์กับแนวท่อนอง 2. การบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว	1. การบันทึกโน้ตแบบดนตรีตะวันตก 2. การบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว	1. การบันทึกโน้ตแบบดนตรีตะวันตก และ จังหวะเท้าที่มีความสัมพันธ์กับแนวท่อนอง 2. การบันทึกภาพนิ่งและภาพเคลื่อนไหว	

ตารางที่ 1 กระบวนการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม (ต่อ)

บทประพันธ์	ลม 'The Winds'	กระซิบ 'The Whispers'	พราว 'The Whisperers'	สรุปผลการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม
บทประพันธ์	1. บทเพลงของบทเพลงมั่งที่ศึกษา 2. วิเคราะห์โครงสร้างของบทเพลง 3. ศึกษางานประพันธ์ที่มีแนวคิดแบบอินดี้เทอริมินาซี	1. บทเพลงของบทเพลงมั่งที่ศึกษา 2. วิเคราะห์และจัดวางโครงสร้างบทประพันธ์ 3. ศึกษางานประพันธ์ที่สื่อที่ประกอบด้วย วิโอลา คลาริเน็ต และเปียโน	1. บทเพลงของบทเพลงมั่งที่ศึกษา 2. วิเคราะห์และจัดวางโครงสร้างบทประพันธ์ 3. ศึกษางานประพันธ์ที่สื่อที่ประกอบด้วย วิโอลา คลาริเน็ต และเปียโน	กระบวนการในการตีความการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญของบริบทของสำเนียงดนตรีเดิม เพื่อให้มีให้สูญเสียสาระสำคัญทางดนตรี ผ่านการวิเคราะห์ และสร้างสรรค์โดยผสมผสานกับแนวความคิดดนตรีตะวันตก และเทคนิคการประพันธ์รวมถึงการบรรเลงดนตรีในรูปแบบที่มีร่วมสมัย
	ผลจากการวิเคราะห์สู่กระบวนการสร้างสรรค์ ดังนี้ กลุ่มระดับเสียง/โครงสร้างพัฒนา/การพัฒนาแนวท่วงทำนอง	การพัฒนาแนวท่วงทำนองเดิม / การแปรท่วงทำนอง / การผสมสีเสียง / เทคนิคการบรรเลง	การพัฒนาแนวท่วงทำนองเดิม / การแปรท่วงทำนอง / การผสมสีเสียง / เทคนิคการบรรเลง	กระบวนการบรรเลงในการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรมผู้บรรเลงมีความเข้าใจที่มาของบทประพันธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การถ่ายทอด ทั้งนี้การบรรเลงในแต่ละบทประพันธ์ต้องขึ้นอยู่กับลักษณะและเงื่อนไขในการบรรเลงของแต่ละผลงานสร้างสรรค์
บทประพันธ์	1. บรรเลงแบบดนตรีอินดี้เทอริมินาซี 2. ผสมการใช้ตีตปฏิกาน 3. ผู้บรรเลงมีความเข้าใจในบริบทของสำเนียงดนตรีเดิม	1. บรรเลงในลักษณะของดนตรีแจ๊ส 2. ผู้บรรเลงสามารถปรับระดับโน้ต หรือใช้ตีตปฏิกานตามประสบการณ์ดนตรีส่วนตัวเพิ่มเติม	1. บรรเลงในลักษณะของดนตรีแจ๊ส 2. ให้บรรเลงตามโน้ตที่ได้นับที่กันได้	กระบวนการบรรเลงในการทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรมผู้บรรเลงมีความเข้าใจที่มาของบทประพันธ์ ซึ่งจะนำไปสู่การถ่ายทอด ทั้งนี้การบรรเลงในแต่ละบทประพันธ์ต้องขึ้นอยู่กับลักษณะและเงื่อนไขในการบรรเลงของแต่ละผลงานสร้างสรรค์
บทประพันธ์	- การนำเสนอบทประพันธ์ที่มีมิติของการสร้างความเข้าใจและความงามล้ำเนียงดนตรีพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ - การแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้บรรเลง และผู้ฟัง ในรูปแบบการแสดงดนตรี การบรรยายประกอบการเล่นแสดง ฯลฯ			สร้างสรรค์

จากงานสร้างสรรค์ผลงานบทประพันธ์สู่การนำเสนอและการแสดงประกอบการบรรยาย ผู้วิจัยได้สังเกตเห็นถึงการส่งต่อความรู้ทางด้านดนตรีแก่ผู้ฟังในมิติของการสร้างสรรค์การทำงานดนตรีข้ามวัฒนธรรม ผ่านมิติของแนวความคิดในรูปแบบดนตรีที่มีความร่วมสมัยที่ยังคงไว้ซึ่งสาระสำคัญของดนตรีพื้นบ้าน ทั้งนี้ การศึกษาในอนาคตด้านงานสร้างสรรค์สามารถต่อยอดในมุมมองของการประยุกต์วัฒนธรรมดนตรีพื้นบ้านผ่านความเชื่อมโยงกับดนตรีตะวันตกในมิติอื่นๆ ที่มีความร่วมสมัย อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการพัฒนาบทประพันธ์ในรูปแบบของการทำงานข้ามวัฒนธรรมดนตรีได้ ซึ่งจะก่อให้เกิดองค์ความรู้ทางด้านดนตรีในรูปแบบใหม่ และการทบทวนวรรณกรรมดนตรีของคิตกวีที่มีชื่อเสียงในประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตก โดยเฉพาะกระบวนวิธีคิดที่มีความแตกต่างจากวรรณกรรมดนตรี อีกทั้งบทประพันธ์ที่ถูกประพันธ์ขึ้นโดยนักประพันธ์ตะวันออก ซึ่งนักประพันธ์ไทยในงานวิจัยสร้างสรรค์ครั้งต่อไป

วันและสถานที่การจัดแสดง

การแสดงครั้งที่ 1 จัดขึ้น ณ หอประชุม ดร. ถาวร พรประภา ชั้น 5 อาคารสยามกลการ เมื่อวันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2560 โดยมีการบรรยายเป็นภาคภาษาอังกฤษ

การแสดงครั้งที่ 2 จัดขึ้น ณ ห้องสังคีตวัฒนา สถาบันดนตรีกัลยาณีวัฒนา เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 โดยมีการบรรยายเป็นภาคภาษาไทย

รูปแบบที่ 2 การจัดนิทรรศการขนาดเล็กในวันแสดงดนตรีเพื่อให้ผู้ชมได้รับชมสารคดีสั้นเกี่ยวกับดนตรีของกลุ่มชาติพันธุ์ที่เป็นแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ผลงาน และภาพถ่ายประกอบ

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณผู้สนับสนุนงานวิจัย พุนจุฬา 90 ปี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บรรณานุกรม

- ณัชชา พันธุ์เจริญ. *พจนานุกรมศัพท์ดุริยางคศิลป์*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: เกศกะรัต, 2552.
- Bartók, Béla. *Au Quatuor Pro Arte: 4th String Quartet*. London: Boosey & Hawkes, 1939.
- Blacking, John. *Music in Society and Cultures How Musical Is Man?*. London: University of Washington Press, 1973.
- Bruch, Max. *Eight Pieces Op. 83 for Clarinet, Viola and Piano*. Munich: G. Henle Verlag, 2008.
- Clayton, Martin, Dueck, Byron and Laura Leante. *Experience and Meaning in Music Performance*. New York: Oxford University Press, 2013.
- Cope, David. *Techniques of the Contemporary Composer*. London: Prentice Hall International, 1997.
- Debussy, Claude. *String Quartet No. 1 Opus 1*. Paris: Kalmus Miniature Orchestra Scores, 1893.
- Levin, Robert. "Improvising Mozart." In *Musical Improvisation: Art, Education, and Society*, edited by Solis, Gabriel and Bruno Nettl, 143-149. Urbana, IL: University of Illinois Press, 2009.
- Mozart, Wolfgang Amadeus. *Trio in E-Flat Major Kv 498 "Kegelstatt."* Kassel, GER: Bärenreiter, 1656.
- Ravel, Maurice. *Quartour Pour Instriments a Cordes*. 2nd ed. Paris: Societe Musicale 1905.
- Persichetti, Vincent. *Extention and Imitation Twentieth-Century Harmony : Creative Aspects and Practice*. New York: W.W. Norton, 1961.